

Narodna knjižnica „Petar Preradović“
Trg Eugena Kvaternika 11
43 000 Bjelovar
tel/fax: 043 243 624
info@knjiznica-bjelovar.hr
www.knjiznica-bjelovar.hr
OIB: 47706780642

Klasa: 612-04/24-02
Ur. br. 2103/01-12-01-24-37
Bjelovar, 20. svibnja 2024.

NACIONALNA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA
Kristina Romić, viša knjiž. za šk. knjižnice
BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA
Upravni odjel za društvene djelatnosti i obrazovanje
pročelnica Andrea Prugovečki Klepac

ANALIZA RADA ŠKOLSKIH KNJIŽNICA BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE

U 2023. GODINI

Na području Bjelovarsko-bilogorske županije djeluje:

27 osnovnih škola (od toga dvije za djecu s posebnim potrebama)

13 srednjih škola

2 glazbene škole

2 učenička doma

Ukupno je u 2023. godini mrežu školskih knjižnica činilo 39 školskih knjižnica: 26 knjižnica osnovnih škola, 13 knjižnica srednjih škola.

Dom učenika srednjih škola Bjelovar ima prostor za knjižnicu, ima fond koji je obradila pedagoginja, ali nema knjižničara. Knjižnica nije upisana u Upisnik knjižnica.

Knjižnice Glazbenih škola u Bjelovaru i Daruvaru imaju samo zbirku knjiga, knjige nisu obrađene i nemaju zaposlenog knjižničara. Učenički dom Garešnica djeluje u sastavu Srednje škole „A. Šenoa“, učenici su polaznici te škole i koriste se knjižnicom škole. Dom nema fond, nema prostor kao ni knjižničara. Knjižnice nisu upisane u Upisnik knjižnica.

Centar „Rudolf Steiner“ u Daruvaru je škola za djecu s posebnim potrebama, imaju zbirku knjiga, ali nemaju prostor kao ni knjižničara. Knjižnica nije upisana u Upisnik knjižnica.

U školskoj godini 2022./2023. osnovne škole imale su 69 područnih škola, od kojih 3 imaju uređen prostor za knjižnicu. Bibliobusna služba Narodne knjižnice „Petar Preradović“ Bjelovar knjižničnom građom opskrbljuje 33 područne škole u okolici Bjelovara.

Sljedeća analiza pokazuje rad školskih knjižnica u Bjelovarskoj-bilogorskoj županiji i usporedbu s prethodnom školskom godinom.

A. KNJIŽNICE OSNOVNIH ŠKOLA

U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji djeluje 26 knjižnica osnovnih škola te dvije osnovne glazbene škole, jedna u Bjelovaru i druga u Daruvaru. Glazbene škole imaju zbirke knjiga, ali nemaju uređenu knjižnicu. Bjelovarsko-bilogorska županija ima osnivačka prava nad 17 osnovnih škola, Grad Bjelovar na 5 osnovnih škola, Grad Čazma na 1 osnovnoj školi, Grad Garešnica na 2 osnovne škole te Grad Grubišno Polje na 1 osnovnoj školi. Matične škole (26) imaju i područne odjele (ukupno 69 područnih škola u Županiji). Tri osnovne škole u svojim područnim školama imaju uređenu knjižnicu u kojoj knjižničar radi tjedno jedan dan: II. osnovna škola Bjelovar, Osnovna škola Đulovac i Osnovna škola „V. Nazor“ Daruvar. Bibliobusna služba Narodne knjižnice „P. Preradović“ knjižničnom građom (lektira, knjige za slobodno čitanje...) opskrbljuje 33 područne škole u okolici Bjelovara. Nakon analize, podaci su sljedeći:

I. Opći podaci

U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji 26 je osnovnih škola koje je tijekom šk. g. 2022./2023. polazilo 7.914 učenika raspoređenih u 559 razredna odjela. Svaka škola je imala vlastitu knjižnicu. Knjižnicom se služilo i 1.193 nastavnika i stručnih suradnika. Sveukupno potencijalnih korisnika bilo je 9.107. **U odnosu na prethodnu školsku godinu broj upisanih učenika je manji za 191 ili oko 9 razrednih odjela.**

	2020./2021.	2021./2022.	2022./2023.
Broj knjižnica OŠ	26	26	26
Broj aktivnih korisnika	8.335	8.506	8.271
Broj posudbi izvan knjižnice	64.304	64.621	56.978
Broj fizičkih posjeta	104.021	114.236	109.493
Fond ukupno	154.664	156.653	156.772
Prinova u svescima	2.919	3.380	2.824
Prostor knjižnica	2.110 m ²	2.146 m ²	2.065 m ²
Sredstva za nabavu građe	20.975,25 €	28.948,47 €	27.956,60 €
Ukupan broj knjižničarskih djelatnika	24	24	24

Tablica 1. Usporedba statističkih podataka u knjižnicama OŠ BBŽ

U sve tri godine zadržan je stabilan broj knjižničarskih djelatnika. Međutim, u broju posudbi i fizičkih posjeta postoji tendencija pada što je uzrokovano manjim brojem upisanih učenika. Sredstva za nabavu građe osciliraju što najviše ovisi o sredstvima koja škole izdvajaju za nabavu ili o dobivenim novčanim donacijama. Ukupna prinova je manja za 556 svezaka u odnosu na prethodnu školsku godinu što je povezano i s manjkom utrošenih sredstava za nabavu. Podaci ukazuju na potrebu za dodatnim ulaganjima i resursima kako bi se održala kvaliteta usluga koje školske knjižnice pružaju.

TIP	do 8 raz. odjeljenja		od 9 do 12 raz. odjeljenja		od 13 do 16 raz. odjeljenja		od 17 do 20 raz. odjeljenja		više od 20 raz. odj.	
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
knjižnice osnovnih škola	3	12%	4	15%	4	15%	5	20%	10	38%

Tablica 2. Knjižnice osnovnih škola BBŽ prema tipu u šk. god. 2022./2023.

II. Usluge i korištenje

U školskoj godini 2022./2023. u svih 26 osnovnih škola sveukupno je registriranih 8.271 aktivnih korisnika, od toga aktivnih posuđivača bilo je 6.405 koji su posudili 13.917 svezaka knjiga u knjižnici i 56.978 svezaka knjiga izvan knjižnice, dakle u izvještajnom razdoblju ukupno je posuđeno 70.895 svezaka. Broj posuđenih svezaka veći je za 6.274 sveska ili 10 % u usporedbi s prethodnom školskom godinom, čime je dosegnuta posudba kakva je bila prije

epidemije. Knjižnice je tijekom promatranog razdoblja fizički posjetilo 109.493 korisnika, za 13% više nego prethodne školske godine. Knjižničari su za učenike pripremali knjižnična događanja i edukacijske radionice. Ukupno su zabilježena 703 programa knjižničnih događanja koje je posjetilo 11.275 posjetitelja. U odnosu na prethodnu školsku godinu broj programa je manji za 2%, ali je povećan broj posjetitelja za 8%. U edukacijama o korištenju knjižnicom i drugim sličnim edukacijama (ukupno 446) sudjelovalo je 6.607 učenika i učitelja. Statistički podaci pokazuju pad od 15% u broju održanih edukacijskih radionica. Trend pada edukacijskih radionica zabilježen je u posljednje dvije školske godine.

Općenito, knjižnice osnovnih škola pokazuju pozitivan trend u korištenju svojih usluga i programa, unatoč izazovima u održavanju edukacijskih radionica.

III. Fond knjižnica osnovnih škola, prinova u 2023. godini

1. Fond knjižnica osnovnih škola na dan 31. 12. 2023.

U svim školskim knjižnicama na kraju 2022. g. bilo je 152.549 svezaka knjiga, 3.105 jedinica AV građe (od toga 52 jedinice zvučne knjige), 717 jedinica elektroničke građe na prijenosnim medijima, 287 jedinica igrački i didaktičkih igara te 94 jedinice ostale građe. Sve knjižnice imaju pretplatu na časopise za učenike i učitelje, ali ih ne inventariziraju i ne uvezuju godišta pa ovom analizom časopisi nisu obuhvaćeni. Ukupno je u 2023. godini u knjižnicama osnovnih škola bilo 16,7 svezaka knjiga po učeniku i nastavniku/stručnom suradniku i u tom segmentu zadovoljen je Standard za školske knjižnice (NN 61/23) koji propisuje 12 svezaka knjiga po učeniku i nastavniku/stručnom suradniku. Međutim, kvantitativnu vrijednost fonda ne prati i kvalitetna jer je knjižna građa u školskim knjižnicama iznimno zastarjela i dotrajala i to puno više od dozvoljenih 15 godina koje propisuje Standard.

2. Prinova u knjižnicama osnovnih škola u 2023. godini

2.a. Nabava knjiga.

Tijekom 2023. godine nabavljeno je u svim knjižnicama osnovnih škola Bjelovarsko-bilogorske županije 2.824 svezaka knjiga.

Nabava knjiga u 2023. godini po opsegu je **manja za 536 sveska ili 16% u usporedbi s 2022. godinom**. Standard za školske knjižnice propisuje minimalnu godišnju nabavu od 0,5 jedinice građe po učeniku, nastavniku i stručnom suradniku. Da bi se zadovoljio minimum standarda od 0,5 sveska knjižnice osnovnih škola bi trebale imati ukupnu godišnju nabavu od 4.554 sveska. Minimum Standarda zadovoljava samo 11 knjižnica osnovnih škola, ili 42%.

U tablici koja slijedi, žutom bojom su označene školske knjižnice koje ne zadovoljavaju Standard.

OSNOVNE ŠKOLE

RB	Škola	Ukupan broj osoba u populaciji koju treba uslužiti 2023.	NABAVA u 2022. g.			NABAVA prema Standardu
			Knjige (kupnja)	Knjige (dar i zamjena)	Ukupno knjige	Knjige (0,5 sveska po učeniku /nastavniku)
1.	Knjižnica Centra za odgoj, obrazovanje i razvojnu podršku Bjelovar	129	50	0	50	65
2.	Knjižnica Češke osnovne škole J. A. Komenskog Daruvar	281	32	168	200	141

3.	Knjižnica Češke osnovne škole Josipa Ružičke Končanica	140	31	11	42	70
4.	Knjižnica I. osnovne škole Bjelovar	746	198	13	211	373
5.	Knjižnica II. osnovne škole Bjelovar	767	202	12	214	384
6.	Knjižnica III. osnovne škole Bjelovar	675	193	15	208	338
7.	Knjižnica IV. osnovne škole Bjelovar	853	312	74	386	427
8.	Knjižnica Osnovne škole Berek	82	92	0	92	41
9.	Knjižnica Osnovne škole Čazma	625	73	0	73	313
10.	Knjižnica Osnovne škole Dežanovac	146	24	9	33	73
11.	Knjižnica Osnovne škole Garešnica	597	66	33	99	299
12.	Knjižnica Osnovne škole Ivana Nepomuka Jemeršića Grubišno Polje	487	51	9	60	244
13.	Knjižnica Osnovne škole Ivana viteza Trnskog Nova Rača	285	14	27	41	143
14.	Knjižnica Osnovne škole Ivanska	219	38	32	70	110
15.	Knjižnica Osnovne škole Mate Lovraka Veliki Grđevac	217	145	49	194	109
16.	Knjižnica Osnovne škole Mirka Pereša Kapela	224	27	8	35	112
17.	Knjižnica Osnovne škole Rovišće	583	108	6	114	292
18.	Knjižnica Osnovne škole Sirač	146	59	4	63	73
19.	Knjižnica Osnovne škole Slavka Kolara Hercegovac	131	31	45	76	66
20.	Knjižnica Osnovne škole Štefanje	122	108	7	115	61
21.	Knjižnica Osnovne škole Trnovitica	94	48	4	52	47
22.	Knjižnica Osnovne škole Trnovitički Popovac	92	22	0	22	46
23.	Knjižnica Osnovne škole u Đulovcu	270	22	87	109	135

24.	Knjižnica Osnovne škole Velika Pisanica	243	36	11	47	122
25.	Knjižnica Osnovne škole Veliko Trojstvo	246	61	0	61	123
26.	Knjižnica Osnovne škole Vladimira Nazora Daruvar	707	137	20	157	354
	UKUPNO	9107	2180	644	2824	4554

Tablica 3. Usporedba nabave knjižnica osnovnih škola sa Standardom za školske knjižnice (NN 61/23)

2.b. Nabava novina i časopisa.

Prema statističkim podacima knjižnice osnovnih u 2023. godini nabavile su 152 neinventarizirana naslova periodike za korištenje u čitaonici.

2.c. Nabava AV-građe po opsegu je mala, ukupno 9 fizičkih jedinica. Svake godine se smanjuje pa je očito kako je AV-građa i elektronička građa učenicima i učiteljima dostupna i u drugim formatima osim na fizičkim jedinicama (DVD, CD, CD-ROM...).

2.d. Revizija i otpis.

Reviziju u 2023. godini obavilo je 10 osnovnih škola. Sve osnovnoškolske knjižnice ukupno su otpisale 3.747 svezaka knjiga i 223 jedinice AV građe.

IV. Pristup i oprema.

Sveukupno knjižnice su raspolagale s 2.130 m², od toga je površina prostora za korisnike iznosila 1.781 m², odnosno 84% od ukupne površine prostora knjižnica osnovnih škola. Čak **20 školskih knjižnica ne zadovoljava minimum propisanog Standarda** ako se uzme u obzir potrebnih 15 m² za rad s korisnicima, 5.5 m² na svakih 1000 knjiga, 28 m² za čitateljska mjesta, 15 m² za računala, 10 m² za periodiku i posebne zbirke te 5 m² kutka za učenike nižih razreda.

Sve knjižnice su imale 587 sjedećih mjesta u čitaonici. Knjižnice su imale 40 računala za zaposlenike i 99 računala za učenike (korisnike). Knjižnični program METEL imalo je svih 26 knjižnica.

Od 26 knjižnica osnovnih škola 16 (62%) ima puno radno tjedno vrijeme od 40 sati, a 10 (38%) ih ima pola radnog vremena (20 sati tjedno). Prema Pravilniku o tjednim radnim obvezama učitelja i stručnih suradnika u osnovnoj školi (NN 34/2014) koji u čl. 48, st. 1 propisuje najmanje 12 razrednih odjela za puno radno vrijeme još bi tri školske knjižnice trebale imati puno radno vrijeme (Knjižnica Centra za odgoj, obrazovanje i razvojnu podršku Bjelovar, ČOŠ Končanica i OŠ Velika Pisanica).

V. Proračun i troškovi.

U 2023. godini knjižnice osnovnih škola utrošile su 514.304,01 €. Najveći troškovi odnosili su se na osobne dohotke stručnih suradnika knjižničara, i to 93% od ukupnog iznosa. U odnosu na prethodnu godinu sredstva za nabavu smanjena su za 991,87 € (ili 3,5%). Knjižnice su imale i ostale troškove, nabava inf. opreme i druge opreme, polica i ostalog namještaja, stolova i stolica... i za to potrošile 4.301,60 €. Najmanje sredstava utrošeno je na edukaciju školskih knjižničara, samo 0,5% od ukupnih sredstava.

Godina	Ukupni rashodi za knjižnice OŠ u €	Troškovi nabave knjižnične građe u €	Troškovi bruto osobnih dohodaka za knjižnično osoblje u €	Troškovi edukacije knjižničnog osoblja u €	Ostali troškovi u €
2023.	514.304,01 €	27.956,60 €	479.436,20 €	2.609,61 €	4.301,60 €
2022.	457.154,63 €	28.948,47 €	422.620,28 €	1.304,48 €	4.281,41 €
2021.	469.032,38 €	20.975,25 €	441.771,37 €	906,87 €	5.378,89 €

Tablica 4. Usporedba rashoda knjižnica osnovnih škola s prethodnim godinama

Statistički podaci pokazuju pad troškova nabave knjižnične građe i rast troškova za edukaciju knjižničnog osoblja.

Prema broju kupljenih svezaka knjiga u 2023. godini prosječna cijena nabavljene knjige za osnovnoškolsku knjižnicu iznosila je 10 €, dok je u 2022. godini u prosjeku iznosila 8,60 €. Povećanje cijene knjige trebali bi pratiti i troškovi za nabavu!

Ukupni prihodi za knjižnice osnovnih škola u 2023. godini bilježe rast u odnosu na prethodnu godinu.

Godina	Ukupni prihodi za knjižnice OŠ u kn	Ukupna sredstva MZO	Ukupna sredstva za nabavu građe	Sredstva MZO za nabavu građe	Sredstva osnivača za nabavu građe	Vlastiti prihodi / Ostali izvori
2023.	514.304,01 €	494.966,86 €	27.956,60 €	14.581,68 €	5.623,24 €	7.751,68 €
2022.	457.154,63 €	435.408,36 €	28.948,47 €	12.534,29 €	7.250,18 €	9.164,00 €
2021.	469.032,38 €	430.936,90 €	20.975,25 €	11.864,84 €	1.373,66 €	7.736,75 €

Tablica 5. Usporedba prihoda knjižnica osnovnih škola s prethodnom godinom

U 2023. godini povećana su ukupna sredstva Ministarstva znanosti i obrazovanja, ali su smanjena sredstva za nabavu građe. Ministarstvo izdvaja sredstva za osobni dohodak školskih knjižničara i za opremanje školskih knjižnica obveznom lekturom i stručnom literaturom. Sredstva za nabavu dodjeljuju se temeljem kategorija o broju upisanih učenika. **Značajno su manja sredstva osnivača i izdvojena vlastita sredstva za nabavu knjižne građe.**

Sveukupni prihodi matičnih ustanova (osnovnih škola) u 2023. godini iznosili su 35.169.281,66 €.

VI. Osoblje knjižnica

Svih 25-ero stručnih djelatnika ima zvanje knjižničara. Četiri knjižničarke imaju zvanje savjetnice. Na puno radno vrijeme zaposleno je 17 stručnih suradnika knjižničara, a na pola radnog vremena zaposleno je 9 stručnih suradnika knjižničara.

Svi knjižničari su bili na stručnom usavršavanju i ukupno su ostvarili 1.445 sati.

B. KNJIŽNICE SREDNJIH ŠKOLA

Redovito godišnje prikupljanje podataka o radu knjižnica srednjih škola u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji provedeno je tijekom siječnja i veljače 2023. U županiji je ukupno 13 srednjih škola koje imaju knjižnicu i uposlenog stručnog suradnika knjižničara. U županiji su i dva doma učenika, jedan od njih (Bjelovar) ima uređenu knjižnicu, ali nema zaposlenog stručnog suradnika knjižničara. Županija ima i dvije srednje glazbene škole (u Bjelovaru i Daruvaru), ali one nemaju vlastitu knjižnicu, samo zbirke knjiga iz glazbe. Osnivačka prava nad srednjim školama ima Bjelovarsko-bilogorska županija. Nakon analize podatci su sljedeći:

I. Opći podatci

Sveukupno je 13 aktivnih knjižnica srednjih škola u BBŽ-u. Sedam ih se nalazi u Bjelovaru, tri u Daruvaru i po jedna u Čazmi, Garešnici i Grubišnom Polju. Sve srednje škole u školskoj godini 2022./2023. polazilo je ukupno 4.218 učenika. Bili su razdijeljeni u 224 razredna odjela. Knjižnicom se služilo i 617 nastavnika/stručnih suradnika. U odnosu na prethodnu školsku godinu nije zabilježena promjena u broju upisanih učenika u srednjim školama BBŽ-a.

	2020./2021.	2021./2022.	2022./2023.
Broj knjižnica SŠ	13	13	13
Broj korisnika	5.526	4.948	4.991
Broj posudbi	12.246	11.991	12.090
Broj posjeta ukupno	24.263	28.776	37.086
Fond ukupno	59.664	60.663	59.773
Prinova ukupno	1.374	1.078	900
Prostor knjižnica	1.004 m ²	1.004 m ²	995 m ²
Sredstva za nabavu građe	14.990,88 €	13.088,64 €	12.730,19 €
Ukupan broj knjižničarskih djelatnika	13	13	13

Tablica 6. Usporedba statističkih podataka u knjižnicama SŠ BBŽ

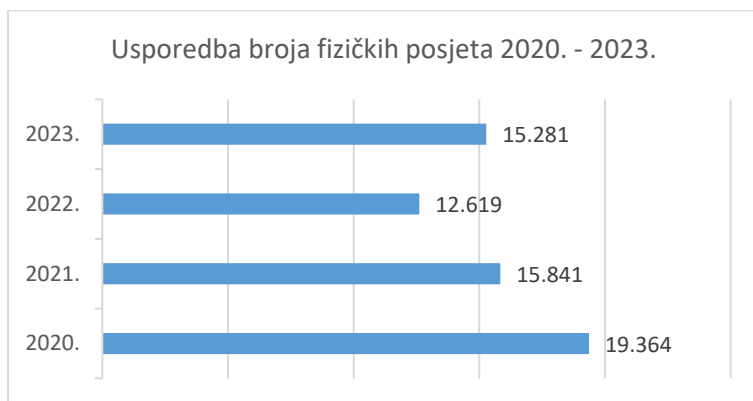
Knjižnice srednjih škola bilježe rast u broju korisnika i posudbi, ali je zabrinjavajući trend pada u nabavi građe i sredstvima za nabavu u odnosu na prethodnu školsku godinu.

TIP	od 9 do 12 raz. odjeljenja		od 13 do 16 raz. odjeljenja		od 17 do 20 raz. odjeljenja		više od 20 raz. odjeljenja	
	broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
knjižnice srednjih škola	2	15%	6	46%	3	23%	2	15%

Tablica 7. Knjižnice srednjih škola BBŽ prema tipu

II. Usluge i korištenje

U školskoj godini 2022./2023. u svih 13 knjižnica srednjih škola registrirano je 4.991 aktivnih korisnika, od toga aktivnih posuđivača bilo je 2.599 koji su posudili 1.281 svezaka knjiga u knjižnici i 10.809 svezaka knjiga izvan knjižnice. U izvještajnom razdoblju ukupno je posuđeno 12.090 svezaka što je za oko 100 svezaka više u odnosu na prethodnu školsku godinu. Knjižnice je tijekom razmatranog razdoblja fizički posjetilo 15.281 posjetitelja. U odnosu na prethodnu godinu broj fizičkih posjeta povećao se za 17%. Promatrajući razdoblje od tri godine vidljiv je trend smanjenja fizičkih posjeta knjižnicama srednjih škola (Graf 1).

Graf 1. Usporedba broja fizičkih posjeta od 2020. do 2023. godine

Ukupno je zabilježeno 149 programa knjižničnih događanja koje je posjetilo 5.421 posjetitelja. U edukacijama o korištenju knjižnicom i drugim sličnim edukacijama (ukupno 162) sudjelovalo je 3.896 učenika i učitelja. Statistički podaci pokazuju rast od 2% u broju knjižničnih događanja i rast od 15% u broju posjeta u odnosu na prethodnu školsku godinu.

III. Fond knjižnica srednjih škola, prnova u 2023. godini

1. Fond knjižnica srednjih škola na dan 31. 12. 2023.

U svim školskim knjižnicama na kraju 2023. godine bilo je 59.773 svezaka knjiga i 907 jedinica multimedije te 93 naslova neinventarizirane periodike. Ukupno je u 2023. godini po učeniku i nastavniku/stručnom suradniku bilo 12,3 svezaka knjiga i u tom segmentu zadovoljen je minimum Standarda za školske knjižnice (NN 61/23) koji propisuje 12 svezaka knjiga po učeniku i nastavniku/stručnom suradniku u srednjim školama.

2. Prnova u knjižnicama srednjih škola u 2023. godini

2.a. Nabava knjiga.

Tijekom 2023. godine nabavljeno je u svim knjižnicama srednjih škola Bjelovarsko-bilogorske županije 900 svezaka knjiga čime je minimum Standarda ispunjen s 37,21%.

Nabava knjiga u 2023. godini po opsegu je manja za 161 svezak u usporedbi s 2022. godinom, odnosno za 420 svezaka manja u odnosu na 2021. godinu. Standard za školske knjižnice propisuje minimalnu godišnju nabavu od 0,5 knjige po učeniku, nastavniku i stručnom suradniku. Da bi se zadovoljio minimum standarda knjižnice srednjih škola bi trebale imati ukupnu godišnju nabavu od 2.418 svezaka. Zabrinjava trend pada prinove knjiga u srednjoškolskim knjižnicama, a osnovni razlog tome je izostanak financiranja osnivača.

Tablica 8. pokazuje da minimum Standarda ne zadovoljava niti jedna knjižnica srednjih škola.

Najmanji postotak ispunjenja Standarda imaju Knjižnica Turističko-ugostiteljske i prehrambene škole Bjelovar, koja je nabavila samo 41 svezak u odnosu na potrebnih 179, što je 22.91% Standarda; zatim Knjižnica Tehničke škole Daruvar s nabavljenih 70 svezaka u odnosu na potrebnih 295, što je 23.73% Standarda te Knjižnica Medicinske škole Bjelovar s nabavljenih 57 svezaka u odnosu na potrebnih 234, što je 24,36% Standarda.

Ukupno je nabavljeno tek nešto više od trećine potrebnog broja knjiga prema Standardu. Većina knjižnica ima značajan zaostatak u ispunjavanju Standarda, što ukazuje na potrebu za povećanjem sredstava za nabavu knjižne građe kako bi se zadovoljile potrebe učenika i nastavnika te osigurala kvalitetna podrška obrazovnom procesu.

Tablica 8. Usporedba nabave knjižnica srednjih škola sa Standardom za školske knjižnice

	KNJIŽNICA	Ukupan broj osoba u populaciji koju treba uslužiti 2023.	NABAVA u 2023.			NABAVA prema Standardu	Postotak ispunjenosti Standarda
			Knjige (kupnja)	Knjige (dar)	Ukupno knjige	Knjige (0,5 sveska po učeniku /nastavniku)	
1.	Knjižnica Ekonomske i birotehničke škole Bjelovar	384	63	10	73	192	38,02%
2.	Knjižnica Ekonomske i turističke škole Daruvar	379	61	9	70	190	36,84%
3.	Knjižnica Gimnazije Bjelovar	513	92	33	125	257	48,64%
4.	Knjižnica Gimnazije Daruvar	230	62	0	62	115	53,91%
5.	Knjižnica Komercijalne i trgovačke škole Bjelovar	289	57	2	59	145	40,69%
6.	Knjižnica Medicinske škole Bjelovar	468	51	6	57	234	24,36%
7.	Knjižnica Obrtničke škole Bjelovar	335	86	11	97	168	57,74%
8.	Knjižnica Srednje škole "August Šenoa" Garešnica	355	84	5	89	178	50,00%
9.	Knjižnica Srednje škole Bartola Kašića Grubišno Polje	236	46	9	55	118	46,61%
10.	Knjižnica Srednje škole Čazma	269	38	4	42	135	31,11%
11.	Knjižnica Tehničke škole Bjelovar	430	60	0	60	215	27,91%
12.	Knjižnica Tehničke škole Daruvar	590	70	0	70	295	23,73%
13.	Knjižnica Turističko-ugostiteljska i prehrambena škola Bjelovar	357	36	5	41	179	22,91%
	UKUPNO	4835	806	94	900	2418	

2.b. Nabava novina i časopisa

Nabavljena su 93 naslova časopisa koji se neinventariziraju, ali su dostupni za korištenje u čitaonici.

2.c. Nabava AV-građe je inače po opsegu mala, a u 2023. godini nabavljena je jedna jedinica građe. Građa na fizičkim formatima (CD, CD-ROM, DVD) više nije aktualna što zbog uređaja koji ju pokreću što zbog činjenice kako je većina sadržaja dostupna u online obliku preko raznih servisa za pregledavanje i učenje.

2.d. Revizija i otpis

Reviziju u 2023. godini obavilo je pet srednjoškolskih knjižnica. Ukupno je u sustavu statistike evidentirano 823 svezaka otpisanih knjiga i 43 jedinice AV i elektroničke građe.

IV. Pristup i oprema

Sveukupno knjižnice su raspolagale s 995 m², od toga je površina prostora za korisnike iznosila 870 m², odnosno 87% od ukupne površine prostora knjižnica srednjih škola.

Sve knjižnice su imale 321 sjedeće mjesto u čitaonici. U 2023. godini knjižnice su raspolagale s 19 računala za zaposlenike i 22 računala za učenike (korisnike). Tri knjižnice ne posjeduju ni jedno računalo za korisnike (Knjižnica Ekonomske i turističke škole Daruvar, Knjižnica Gimnazije Daruvar i Knjižnica Tehničke škole Bjelovar). Knjižnični program METEL imalo je svih 13 knjižnica.

Od 13 knjižnica srednjih škola 10 (77%) ima puno radno tjedno vrijeme od 40 sati, a 3 (23%) ih ima pola radnog vremena (20 sati tjedno). Prema Pravilniku o normi rada nastavnika u srednjoškolskoj ustanovi (NN 94/10) još bi dvije školske knjižnice trebale imati puno radno vrijeme (Srednja škola Čazma i Tehnička škola Bjelovar).

V. Proračun i troškovi

U 2023. godini knjižnice srednjih škola utrošile su 294.837,25 €. Najveći troškovi odnosili su se na osobne dohotke stručnih suradnika knjižničara, i to 94,6% od ukupnog iznosa. U odnosu na prethodnu godinu sredstva za nabavu smanjena su za 14.332,40 tisuća kuna (cca 12,5%). Knjižnice su imale i ostale troškove, nabava inf. opreme i druge opreme, polica i ostalog namještaja, stolova i stolica... i za to potrošile 14.173,89 kuna. Najmanje sredstava utrošeno je na edukaciju školskih knjižničara, samo 0,3% od ukupnih sredstava.

Godina	Ukupni rashodi za knjižnice SŠ	Troškovi nabave knjižnične građe	Troškovi bruto osobnih dohodaka za knjižnično osoblje	Troškovi edukacije knjižničnog osoblja	Ostali troškovi
2023.	294.837,25 €	12.730,19 €	279.035,27 €	1.442,63 €	1.629,16 €
2022.	257.667,51 €	13.088,64 €	241.800,32 €	897,35 €	1.881,20 €
2021.	254.305,12 €	14.990,88 €	236.734,67 €	432,94 €	2.146,63 €

Tablica 9. Usporedba rashoda knjižnica srednjih škola s prethodnom godinom

Statistički podaci pokazuju smanjenje troškova nabave knjižnične građe što se i očituje u broju nabavljene građe te rast troškova za edukaciju knjižničnog osoblja. **Prema broju kupljenih svezaka knjiga u 2023. godini prosječna cijena nabavljene knjige za srednjoškolsku knjižnicu iznosila je 15,70 €, dok je u 2022. godini u prosjeku iznosila 14,83 €. Povećanje cijene knjige trebali bi pratiti i troškovi za nabavu!**

Ukupni prihodi za knjižnice srednjih škola u 2023. godini bilježe rast u odnosu na prethodnu godinu.

Godina	Ukupni prihodi za knjižnice SŠ	Ukupna sredstva MZO	Ukupna sredstva za nabavu građe	Sredstva MZO za nabavu građe	Sredstva osnivača za nabavu građe	Vlastiti prihodi / Ostali izvori
2023.	294.837,25 €	286.976,18 €	12.730,19 €	7.355,55 €	2.793,75 €	2.580,89 €
2022.	257.667,51 €	251.381,95 €	13.088,64 €	8.274,68 €	1.639,98 €	3.173,98 €
2021.	254.305,12 €	246.554,22 €	14.990,88 €	9.068,80 €	3.628,96 €	2.293,11 €

Tablica 10. Usporedba prihoda knjižnica srednjih škola s prethodnom godinom

U 2023. godini povećana su ukupna sredstva Ministarstva znanosti i obrazovanja, ali su smanjena sredstva za nabavu građe. Ministarstvo izdvaja sredstva za osobni dohodak školskih knjižničara i za opremanje školskih knjižnica obveznom lektinom i stručnom literaturom. Sredstva za nabavu dodjeljuju se temeljem kategorija o broju upisanih učenika. Podaci pokazuju kako su za nabavu povećana sredstva osnivača no ovdje se radi o odluci ravnatelja da od ukupno dobivenih sredstava izdvoji sredstva za nabavu knjiga za knjižnicu. Bjelovarsko-bilogorska županija ne izdvaja namjenska sredstva za školske knjižnice kojima je osnivač.

Knjižnice su još ostvarile vlastite prihode i prihode iz ostalih izvora (pribavljen posebnim dotacijama, npr. donacije, sredstva iz EU fondova i sl.) ili javno-privatnim partnerstvom u proizvodnji/pružanju javnih proizvoda/usluga) koji su u 2023. godini ukupno iznosili 2.580,89 €.

Sveukupni prihodi matičnih ustanova (srednjih škola) u 2023. godini iznosili su 19.374.136,71 €.

VI. Osoblje knjižnica

U spomenutih 13 knjižnica radilo je 13 djelatnika s VSS-om. Dvije knjižničarke imaju zvanje savjetnice. U deset knjižnica srednjih škola rade stručni suradnici knjižničari na puno radno vrijeme, a u tri škole rade na pola radnog vremena.

Svi knjižničari su se stručno usavršavali. Tijekom godine ukupno je ostvareno 974 sati usavršavanja.

Za izvješće su korišteni podaci iz Sustava jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica.

Županijska matična razvojna služba
Neda Adamović, viša knjiž.